

**IX
NORDISKA UPPHOVSRÄTTSSYMPIOSIET**

**NORDISK UPPHOVSRÄTT
I VÄRLDEN**

**Tarja Koskinen-Olsson
Finland**

**Internationella
beroendeförhållanden**

INTERNATIONELLA BEROENDEFÖRHÅLLANDEN

WTO

- TRIPS-avtalet
- Implementering 1996/2000/2006

WIPO

- WCT och WPPT 1996
- Andra områden under förhandling

NYA TENDENSER

- Nya parter deltar, rollerna förändras
- Nya fora?

POLITISERING PÅ 1980-TALET

- ❑ **WIPO » WTO**
 - ❑ Ingenting hände inom WIPO sedan 1968
 - ❑ GATT Uruguay Rundans "fact finding" 1986
 - ❑ Ledde till ett färdigt textförslag i 1990; ratificerades med små förändringar 1994
 - ❑ TRIPS-avtalet med alla immaterialrättigheter samt säkerställande och tvistlösning
 - ❑ U-ländernas position svår; teknologiöverföringar och öppnande av marknader lovades som morot

IVERKSÄTTANDET AV TRIPS-AVTALET

❑ **WTO OCH I-LÄNDERNA**

- ❑ World Trade Organisation 1994
- ❑ Industrieländernas implementering 1996
- ❑ Samtidigt förberedelse av nya substansnormer » WIPO

❑ **U-LÄNDERNAS IMPLEMENTERING**

- ❑ Utvecklingsländernas implementering 2000
- ❑ Minst utvecklande länderna 2006
- ❑ Nya normer kunde ännu accepteras under 1990-talet

AVPOLITISERING » WIPO

❑ **WCT OCH WPPT**

- ❑ Diplomatkonferens 1996
- ❑ Två nya WIPO-traktater, "Internet Treaties"

❑ **AUDIOVISUELLA FRAMFÖRANDEN**

- ❑ Ingen slutlig överenskommelse vid diplomatkonferens 2000
- ❑ Förberedelser i informella konsultationer

❑ **ANDRA FRÅGOR**

- ❑ Radioföretagens rättigheter
- ❑ Sui generis skyddet för databaser
- ❑ Traditionell kunskap och folklöre

DEN NYA SITUATIONEN PÅ 2000-TALET

❑ **TRIPS IMPLEMENTERING**

- ❑ "One-size-fits-all" är ej lämplig för u-länderna
- ❑ Teknologiöverföring och öppnande av marknader uteblivit

❑ **NYA WTO RUNDOR**

- ❑ Doha utvecklingsrundan: tvångslicenser gällande patent på läkemedel med vissa endemiska sjukdomar

❑ **U-LÄNDERNAS POSITION**

- ❑ "Over protection", motstånd mot utveckling

"OVER PROTECTION"

- ❑ **EXEMPEL PÅ "OVER-PROTECTION"**
 - ❑ Nya rättigheter
 - ❑ Skydd för datorprogram och databaser
 - ❑ Skyddet förlängts
 - ❑ Tekniska skyddsåtgärder, "lock-up of material"
 - ❑ Patentskyddet för s.k. business methods
 - ❑ Skyddet för bioteknologiska patent

VÄRLDEN I FÖRÄNDRING

❑ NYA EKONOMISKA STORMAKTER

- ❑ Handelskoalitioner: Indien och Kina
- ❑ IPR-koalitioner: Brasilien och Argentina

❑ ENFORCEMENT

- ❑ Större industriländer aggressiva
- ❑ Bilateral förhandlingar (Trips Plus Approach)

❑ LÄKEMEDELSINDUSTRINS BETYDELSE

- ❑ Doha-rundans mål om billiga läkemedel för u-länderna ej förverkligats i bindande form i TRIPS-avtalet

AKTUELLA OMRÅDEN I WIPO

- ❑ **BROADCASTERS' TREATY**
 - ❑ Förberedelse i WIPO:s kommitté (SCCR)
 - ❑ Inget beslut om Diplomatkonferens 2004
 - ❑ Regionala konsultationer » beslut om Diplomatkonferens 2005?
- ❑ **GENETISKA RESURSER, TRADITIONELL KUNSKAP OCH FOLKLORE**
 - ❑ U-länderna vill ha en bindande konvention
 - ❑ Upplever i-länderna som motsträviga
 - ❑ Kommittémöte (IGC) i juni 2005 avgörande för policyfrågor

DEVELOPMENT AGENDAN I WIPO

- ❑ **GENERALFÖRSAMLINGEN 2004**
 - ❑ Förslaget av Brasilien och Argentina angående s.k. Development Agenda för WIPO
 - ❑ UN Millennium Development Goal och Johannesburg Declaration on Sustainable Development skall återspeglas i WIPO:s arbete
- ❑ **PRIVATSEKTORN**
 - ❑ Publicerade "Geneva Declaration on the Future of WIPO"
 - ❑ Underskriven numera av ca.800 personer, bl.a. av två nobelpristagare

"GENEVA DECLARATION"

- ❑ "Concentrated ownership and control of knowledge, technology, biological resources and culture harm development, diversity and democratic institutions."
- ❑ WIPO har arbetat mest för mäktiga kommersiella intressen
- ❑ Nu behövs en ny konvention "Treaty on Access to Knowledge and Technology"
- ❑ Läkare Utan Gränser: WIPO skall döpas om till **W**orld **I**nnovation in the **P**ublic **I**nterest

DEVELOPMENT AGENDAN

□ ARBETET UNDER 2005

- Inter-sessional Intergovernmental Meeting (IIM), första mötet i april 2005
- Konkret förslag från "The Group of Friends of Development: *Argentina, Bolivia, Brazil, Cuba, Dominican Republic, Ecuador, Egypt, Iran, Kenya, Peru, Sierra Leone, South Africa, Tanzania and Venezuela*"
- Förslag också från US, Mexico och UK

"GROUP OF FRIENDS OF DEVELOPMENT"

- ❑ **UTVECKLINGSDIMENSION I ALLT ARBETE**
 - ❑ WIPO-konventionen skall innehålla utvecklingsmålet
 - ❑ WIPO skall bli som ett normalt FN organ, "Member driven"
 - ❑ Norm-setting: safeguarding public interest flexibilities
 - ❑ Transfer of technology
 - ❑ Enforcement
 - ❑ "Development oriented technical assistance" i utvecklingssamarbetet
 - ❑ Nordiska ländernas insatser stora

NÄVARON AV CIVIL SOCIETY

- ❑ **NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS**
 - ❑ S.k. Civil Society deltar genom många olika organisationer
 - ❑ Nära samarbete mellan dessa organisationer och vissa u-länder, som i sin tur kräver mera fokus på civil society
 - ❑ Det finns 65 konsumentorganisationer i Europe och US
 - ❑ 19 nya organisationer fick ad hoc observer status för mötet i april 2005

NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS

❑ EXEMPEL PÅ NYA DELTAGARE

- ❑ International Policy Network, London
- ❑ Computer Professionals for Social Responsibility
- ❑ IP Justice, US
- ❑ IP-Working Group, European Digital Rights (EDRI)
- ❑ Royal Society for the Encouragement of Arts, Manufacturers and Commerce, UK
- ❑ Electronic Information for Libraries (eIFL)
- ❑ Access to Learning Materials in South Africa
- ❑ Third World Network, Geneva

ANDRA FÖRSLAG

❑ USA'S FÖRSLAG

- ❑ "Proposal for the Establishment of a Partnership Program in WIPO" angår närmast tekniskt utvecklingssamarbete

❑ MEXICO'S FÖRSLAG

- ❑ Immaterialrätten är dåligt känd och förstådd, åtgärder angående "awareness raising"

❑ UK'S FÖRSLAG

- ❑ I form av observationer som är baserade på den erfarenhet som UK fått från "The UK Government Independent Commission on Intellectual property Rights (IPR Commission)", från 2001

WIPO:S UTVECKLINGSARBETE

❑ BEFINTLIGA MÅL

- ❑ WIPO följer redan i de flesta hänseenden de förslag som lagts fram i utvecklingsagendan
- ❑ Lösningar anpassas till ländernas förhållanden
- ❑ Public policy och flexibilitet spelar en viktig roll i verksamheten
- ❑ I-länderna mottog policy dokumentet positivt
- ❑ De flesta U-länderna vill ha mera långtgående åtgärder, men samtidigt behålla förmåner i det gamla systemet

FRAMTIDEN

- ❑ **ALLMÄNT IFRÅGASÄTTANDE AV IPR**
 - ❑ Mer flexibilitet krävs, alla möjliga undantag skall utnyttjas
 - ❑ Krav på en ny konvention "Access to Knowledge and Information", WIPO/UNESCO
- ❑ **NYA AKTÖRER**
 - ❑ Starka utvecklingsländer, deras handelspolitiker och yrkesdiplomater
 - ❑ Närvaron av Civil Society
- ❑ **NYA FORA**
 - ❑ WIPO, WTO, WHO, UNCTAD, UNESCO
 - ❑ UNESCO: Broadcasters' Treaty (Indien)

EG-rättens gränser

EG-RÄTTENS GRÄNSER

UPPHOVSRÄTT

- Fem specialdirektiv, ett horisontellt direktiv
- "Commission Staff Working Paper", 2004

ENFORCEMENT

- E-handelsdirektiv, 2000
- Enforcement direktiv, 2004

FÖRVALTNING

- Meddelande, 2004

FRAMTIDA INSTRUMENT?

UPPHOVSRÄTTSDIREKTIV

❑ **SPECIALDIREKTIV**

- ❑ Skydd för datorprogram, 1991
- ❑ Uthyrning och utlåning samt närstående rättigheter, 1992
- ❑ Satellitsändningar och vidareändning via kabel, 1993
- ❑ Skyddstiden, 1993
- ❑ Skydd för databaser, 1996
- ❑ Följerätt (droit de suite), 2001

❑ **HORISONTELLA DIREKTIV**

- ❑ Rättigheter i informationssamhället, 2001
- ❑ Säkerställande av rättigheter, 2004

INFOSOC DIREKTIVET, 2001

- ❑ **RÄTTIGHETER OCH INSKRÄNKNINGAR**
 - ❑ Reproduktionsrätten
 - ❑ Rätten till överföring till allmänheten
 - ❑ Lista över inskränkningar och undantag
 - ❑ Rimlig kompensation för bl.a. reprografi och privatkopiering
- ❑ **NYA ELEMENT**
 - ❑ Skydd för tekniska åtgärder
 - ❑ Skydd för elektronisk information om rättighetsförvaltning
 - ❑ Förhållandet mellan tekniska skyddsåtgärder och inskränkningar

UPPFÖLJNING AV INFOSOC DIREKTIVET

- ❑ **KONTAKTKOMMITTÉN (ARTIKEL 12)**
 - ❑ Privatkopiering
 - ❑ Laglig förlaga
 - ❑ Rimlig kompensation för privatkopiering
 - ❑ DRM och "lock-up of material"

- ❑ **DIGITAL RIGHTS MANAGEMENT (DRM)**
 - ❑ High Level Group of Experts, DG INFOSOC, juli 2004
 - ❑ DRM and interoperability
 - ❑ Private copying levies and DRM
 - ❑ Promoting migration towards legitimate services

VIDAREARBETE I KOMMISSIONEN

- ❑ **COMMISSION STAFF WORKING PAPER**
 - ❑ Review of the EU legal framework, juli 2004
 - ❑ Existerande direktiv och deras relationer
 - ❑ Värdering av utomstående ärenden
 - ❑ Inga åtgärder: originalitet, offentlighetsbegreppet, ideella rättigheter, konsumtion
 - ❑ Skall värderas: frågan om rättsinnehavare (filmverk), anknytningsmoment (fonogram)

ENFORCEMENT

- ❑ **E-HANDELSDIREKTIVET, 2000**
 - ❑ Frågor om tjänsteleverantörernas ansvar

- ❑ **DIREKTIVET OM SÄKERSTÄLLANDE AV RÄTTIGHETER**
 - ❑ Förslaget 2003, fast track procedure
 - ❑ Antogs i april 2004
 - ❑ Implementering, april 2006
 - ❑ Avser alla immaterialrättigheter

FÖRVALTNING AV RÄTTIGHETER

KOMMISSIONENS ÅTGÄRD

- Communication on Management of Copyright and Related Rights, April 2004

INDIVIDUELL FÖRVALTNING

- Tillräcklig grund föreligger i frågor om:
 - Innehav av rättigheter
 - Rättsliga bestämmelser angående övergång av rättigheter
 - Avtalens innehåll och tolkning

KOLLEKTIV FÖRVALTNING

- ❑ **FRÅGOR DÄR LAGSTIFTNING BEHÖVS**
 - ❑ CMOs upprättande och status
 - ❑ CMOs relation till utnyttjare
 - ❑ CMOs relation till rättsinnehavare
 - ❑ Extern kontroll
- ❑ **KONKLUSION**
 - ❑ Konkurrenslagstiftning finns kvar
 - ❑ Därutöver behövs regler om "good governance" och "transparency"

NY KOMMISSION, BARROSOS TEAM

- ❑ **LEGISLATIVE AND POLICY DEVELOPMENTS IN THE EUROPEAN UNION**
 - ❑ Economic growth, prosperity and jobs at the heart of the Commission's policy
 - ❑ Reorganization » DG Internal Market and Services
 - ❑ Copyright and the knowledge economy Unit
 - ❑ "Emphasis on economic efficiency requires a **shift in thinking**" (Tilman LUEDER, Acting Head of the Copyright Unit)

SHIFT IN THINKING

OLD APPROACH

- Hereto substantive aspects of copyright
- No efficiency in commercial exploitation
- No lower costs in rights management

NEW APPROACH

- “Better regulation” initiative
- Rigorous cost/benefit analysis
- Better regulation may also mean less regulation

NEW APPROACH

- ❑ **KOLLEKTIV FÖRVALTNING**
 - ❑ Nationella förvaltningsorganisationer
 - ❑ “a source of considerable inefficiency”
 - ❑ “evaluating how obstacles in the collective management can best be overcome”
 - ❑ *Ex ante* Impact Assessment (“IA”)
 - ❑ Several policy options
 - ❑ To do nothing
 - ❑ Guidelines » code of conduct
 - ❑ Light regulatory framework

"RECASTING COPYRIGHT"

- ❑ **POLICY INITIATIVES FOR 2006**
 - ❑ "Make it fit in the digital world"
 - ❑ "Foster legitimate business models"
 - ❑ "Avoid traditional remuneration models"
 - ❑ "Copyright is not just music and films, but also component of a modern knowledge economy"
 - ❑ "Copyright is at the crossroads"

POLICY OPTIONS 2006 -

- AFTER IMPACT ASSESSMENT**
 - Do nothing
 - Foster legitimate business models, policy guidelines for levies on blank media
 - Propose changes to current regulatory framework, especially Article 5 (2)(b)
 - Software Directive's provisions on interoperability sufficient to ensure new business models (open source software)?
- DISKUSSION PÅ HÖSTEN 2006**

Konklusioner

Det blir allt viktigare att:

**följa vad som händer;
försvara och förklara sin sak;
inse att allt har politiserats.**

**Förändringar
händer
hela tiden!**